

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Quarta petitio de panis alimonia. Cap[itulum] xij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

est. Huic autem luctui permittitur
 eterna consolatio / dicente salvato
 Math. 5. re: Beati qui lugent: quoniam ipsi consolati
 Apocal. 21. bunt. Tunc proculdubio quoniam abs-
 terget deus omnem lachrymam ab
 oculis sanctorum suorum: et iam non
 erit amplius neque luctus neque do-
 lor: quoniam protra traserunt. Aliter
 Math. 6. quod dicitur potest: fiat voluntas tua si-
 cut in celo et in terra: id est sic an-
 geli natione celestes: ita et homines
 de terra compositi / tue sanctissime
 obtemperet voluntati. Tertio
 quod modo: fiat voluntas tua sicut
 in celo et in terra .i. tam in anima
 quam natura celestis est: quam in cor-
 pore de terra concreto: nihil tue
 voluntati repugnat contrarium. Quod
 ut fieri possit: necesse est nos in-
 teri in hac valle lachrymarum ve-
 lut esurietes famulos assiduis
 eius beneficiis ac si quodam cibo
 sustentari. Famulus quippe a fa-
 me denotatur: is videlicet qui tempore
 necessitatis ideo pascitur ut ser-
 viat: ideo fuit ut pascatur: et fi-
 nito servitio condignam recipiat
 mercedem: Ita et nos et in hac quodam
 vita domino servieta: tam temporalibus quam
 spiritualibus indigemus subsidiis: et
 pro fine laborum nostrorum pro merito eterne
 beatitudinis expectamus. Beneficia
 igitur dei patris ad vitam nobis pro-
 merendam necessaria / auctore filio
 postulantes / solemus adiungere:

Quarta petitio de
 panis alimonia. Cap. xii.

Donem nostrum quotidianum
 Da nobis hodie, Panis

vocabulum apud grecos panis
 quod omne vel totum interpretatur:
 ipsa vox affinitate sumptum est.
 Significabat autem apud veteres
 res omne id quod pro cibi refectio-
 ne sumebatur: quemadmodum in gene-
 si legitur iacob dixisse: Si domi-
 nus deus meus fuerit mecum in via
 ista quam ego ambulo: et dederit mi-
 hi panem ad ledendum: et cetera que se-
 quuntur. Quem utique corporis ci-
 bum / cum necesse fuerit a deo po-
 stulare: nec improbabile nec ma-
 lum est: dummodo sine multa solli-
 citudine postuletur: Nam in pe-
 tendis necessariis / humilitas
 postulandi conceditur: sollicitudo
 autem prohibetur / dicente domino: No-
 lite solliciti esse dicentes: quod mandu-
 cabimus aut quod bibemus: scit enim
 pater vester celestis / quod vobis necesse
 sit. Ulex si de solo corporis cibo
 habet esset intelligendum: indigna tam-
 en doctoris auctoritate videtur
 ista petitio. Quocirca non tam de
 cibo corporis quam de pane spirituali
 in hac petitione agi videtur: quod quod-
 vis sit / quantum nobis erit possibi-
 le videamus. Panis itaque spiritualis
 vel mysticus: sicut diversus est:
 ita diverso modo sapit: et diver-
 sos habet effectus: et diversis su-
 mitur modis. Panis est verbum di-
 vini eloquii: panis est caro christi:
 panis est gratia spiritus sancti: panis
 est compunctio animi: panis est
 dilectio dei et proximi: panis est
 contemplatio celestis secreti: pa-
 nis est spes futuri premii: panis
 est gaudium regni: panis est omne

Gen. 28

Math. 6

ne id quo spūaliter fouemur in
 pegrinatione hui⁹ mūdi. De p
 Thren. 4. mo pane dicit ppha: Paruuli
 petierunt panē: ⁊ non fuit qui
 frangeret eis. De scdo: salua
 Job. 6. tor in euāgelio: Panis quem
 ego dabo caro mea est: p mun
 di vita. De tertio: in libro filij
 Ecl. 10. sirach. Melior est q̄ laborat et
 abundat in oib⁹ q̄ q̄ gloriat⁹ et
 eget pane. De q̄rto: dicit psalmi
 Ps. 79. sta: Libab nos pane lachryma
 Ps. 41. rum. Et alibi: Fuerūt mibi la
 chryme mee pās die ac nocte.
 Luce. 11. De quinto itē saluator in euā
 gelio: Si petierit panē: nunq̄d
 p pane lapides dabit illi: Ac si
 dicat: Si quis a te petierit affe
 ctū dilectionis: non debes ad
 uersus eū in rigore lapidis ob
 durari. De sexto habes in pa
 Prouer. 9. rabolis salomonis: Aque fure
 tiue dulciores sūt: ⁊ panis ab
 scondit⁹ suauior. Verba enim
 hec stulte sunt mulieris. i. here
 seos: secretā suā doctrinā ⁊ cō
 tēplationē celestīū catholicē do
 ctrinē ⁊ pgregationi pferētis:
 vbi aq̄ ad doctrinā: pās ad cō
 tēplatiōem referat. De septio
 sic laudat ecclia: Facta est q̄si
 Prouer. 31. nauis institoris/de longe por
 tans panē suū. De octauo: rur
 Luce. 14. sus in euāgelio: Beat⁹ q̄ man
 ducabit panē in regno celozū:
 id est q̄ in regno eternitatis dei
 p̄sentia satiabitur. De omī eo
 q̄ spūaliter fouemur i hac vita:
 illa prodigi filij verba possunt
 Luce. 15. intelligi: Quanti mercenarij i

domo p̄ris mei abūdāt pāsib⁹:
 q̄ oēs in ecclia q̄ p eterna mer
 cede deo seruiūt/ multimodis
 diuine gratie reficiunt alimen
 tis. Prim⁹ panis sapit discipli
 nam: secund⁹ medicinā: terti⁹
 scrimoniā: quart⁹ acrimoniā:
 quint⁹ beniuolentiā: sext⁹ dul
 cedine: septim⁹ fortitudinem:
 octau⁹ iocunditatē. Prim⁹ di
 gerit et dietat: scd⁹ reficit ⁊ ve
 getat: terti⁹ custodit ⁊ firmat:
 quart⁹ pungit ⁊ stimulat: q̄n
 tus afficit ⁊ mitigat: sext⁹ allē
 cit ⁊ inuitat: septimus fouet et
 animat: octau⁹ pascit ⁊ satiat.
 Primus sumit⁹ aure et corde:
 nunc tm̄ aure: nunc tm̄ corde:
 nūc aure simul ⁊ corde. Tantū
 aure sumit⁹: q̄n verbū dei aure
 q̄dē audit⁹/ s; corde non p̄cipi
 tur. Tm̄ corde sumitur: q̄n au
 re q̄dem nō capit⁹ s; aīo cogita
 tur. Aure simul ⁊ corde sumit⁹:
 q̄n et aure audit⁹ ⁊ animo reti
 net. Scd⁹ sumitur ore ⁊ men
 te: nunc tm̄ ore: nūc tm̄ mente:
 nūc ore simul ⁊ mente. Ore tm̄
 sumit⁹: cū sacramētū corpis xp̄i
 ore q̄dem suscipit⁹: res autem et
 vtilitas nequaq̄s mente perci
 pitur: q̄d indigne sumentibus
 cōtingere solet. Mente tm̄ su
 mitur: cum sacramētū nō ca
 pitur: res autem ipsa in anima
 operatur: q̄d tm̄ ad iustos per
 tiner: siue intra septa ecclie st
 ue extra corporaliter habeant⁹
 tur: Ex quo manifestū est: q̄n
 q̄s verius et melius hunc panē

sumere mulierculā in angulo
 ecclie latitātē : aut etiā agrico-
 lā in agro laborantem : qz sacer-
 dotē vl' ep̄m sacris altaribz assi-
 stentē. Hoc utiqz sensisse vide-
 tur aug⁹. in eo qd̄ dixit: mādu-
 cans non māducat: z nō man-
 ducās māducat: qz frequēter is
 q māducat in sacmēto n̄ mādu-
 cat i re: z q n̄ māducat i sacmē-
 to / re atqz utilitate manducat.
 Reliq̄ oēs p̄rer octauum corde
 tm̄ sumunt: qz solo corde gr̄az
 spūssancti accipim⁹: solo corde
 cōpungimur: solo corde diligi-
 mus z cōtēplamur z speram⁹.
 Octauus aut̄ oibz z totis sen-
 sib⁹ et aie z corporis / i eterna
 beatitudine sumet: qn̄ oēs ele-
 cti resūptis corporibz diuine vi-
 sionis gl̄ia satiabunt: quē ad-
 modū dicit psalmista: Satis-
 bor cū apparuerit gl̄ia tua. Et
 ps. 17. itē: Justi epulent̄ z exultēt i cō-
 spectu dei: z delectēt̄ in leticia.
 Septē igitur hi panes in hoc
 vite presentis septenario neces-
 sarij sunt: z ideo postulandi: q
 bus velut qdam vitatico tēdē-
 res ad patriā in itinere sustētē-
 mur. Octauus aut̄ i illa octa-
 ua cōmunis z magne resurre-
 ctionis apponēdus nob̄ in pa-
 tria reseruat: quo scri oīnes in
 eterna beatitudine p̄fruent: ma-
 iori utiqz miraculo q̄ illi qn̄
 Job. 6. qz panes euāgelici totidem mi-
 libz hoīm ad vnus bore refe-
 ctionē sufficerunt. Pater itaqz
 q̄ ille panis eterne iocunditat̄

qui filijs in patria reseruat: i
 hac quidē vita oprari z peti po-
 test: impetrari autē et obtineri
 nō potest. Reliq̄s autē septem
 panes nobis i via necessarios /
 a p̄re celesti q̄ dat bona dara pe-
 tentib⁹ se / postulamus cū dici-
 mus: Panē n̄m̄ q̄tidianū da-
 nobis hodie. Nostrū hodie / di-
 es est hodierna: n̄m̄ hodie dies
 hesternā fuit: nostrū hodie dies
 crastina erit: n̄m̄ hodie totū ē
 spaciū huius vite presentis. Quē
 ergo dicitis hodie: idē est ac si di-
 ceres: q̄ diu sumas in hac vita
 tempali. Panem inq̄t n̄m̄ q̄ti-
 dianū id est q̄tidie necessariū:
 q̄tidie fruendū: cuiusmōi edu-
 lio nullo vnq̄ tēmpē q̄ diu su-
 mus in via salubriter carendū
 est. Nam et panē diuini sermo-
 nis p̄ assiduam meditationē: et
 panē corpis christi p̄ fidei since-
 ritatem: et panē gr̄e spūalis p̄
 internā refectionē: et panē cō-
 punctionis p̄ cordis cōtritio-
 nem: et panē dilectiōis p̄ chari-
 tatis affectionē: et panē cōtem-
 platiōis p̄ secretam delectatio-
 nem: et panem spei per securā
 expectatiōes: oīa hec pro captu
 nostre infirmitatis / re ipsa no-
 bis semp̄ adesse necesse est. Nec
 illud nūc dicim⁹ / q̄ harū rerū
 omnīū actiōes indefinenter ex-
 ercere valeamus: sed res ipsas
 nobis semper inesse / et possibili-
 le est et necesse. Neqz em̄ est ali-
 quis qui sacre scripture verba
 semper vl' audire vl' legere pos-

Matth. 7.

Matth. 6.

fit vñ in eis meditari: sed q̄ semper hec faciendi voluntatem habet/is facere iudicat: exemplo ps. 118. illius q̄ dicebat: Meditabor i iustificatiõibus tuis semp. Et ibidem. In corde meo abscondi eloq̄a tua vt non peccem tibi. Et saluator in euangelio: Si dilexeritis me ⁊ vba mea in vobis manserint: quodcũq̄ petieritis fiet vobis. Simili modo nec vllus est q̄ oib⁹ horis sacramentũ altaris actualiter sumere queat: s; q̄ p̄ fidei puritatē ⁊ charitatē vñonē xpm̄ sibi incorporat ei; incorporat: h̄ panem dñici corporis indefinenter māducat. Hūc panē indefinēter masticandũ putabāt illi q̄ dicebāt: Dñe semp da nobis panē hūc: cū semel sūptus nisi p̄pter mortale pctm̄ nunq̄ desinat māducari. Panem q̄s gr̄e spūalis hūc iugiter manducare dicim⁹: q̄ gratia spūsancti assidue fouet et pficit: quēo q̄dmōdū iohānes baptista: q̄ replet⁹ spūfacto ex vtero matris sue/ sic de ipso angel⁹ patri p̄ miserat/ in eadē spūsancti gr̄a iugit̄ pseueravit ⁊ profecit. Similiter panē cōpūctiõis ille sumit assidue: nō q̄ semper cōpūgit: hoc em̄ impossibile vñ rarū est: sed q̄ sacte cōpūctiõis semper habet p̄positũ: exemplo illius qui dicebat: Iniquitatē meā ego cognosco: ⁊ peccatũ meum contra me ē sp̄. Et iacob ait: Miseri estote ⁊ lugete: risus vester

vertat in luctũ ⁊ gaudiũ i meo. Sed ⁊ panē dilectiõis sēper ille māducat: nō q̄ semper actũ diligēdi exercet: q̄ vt credimus nemo facit: s; q̄ nunq̄ dilectionis mutat affectũ. Hic panis q̄liter assidue manducari possit ⁊ debeat/ ostēdit apls: 1. Pet. 4. Ante oīa inq̄t fraternā charitatē in vobismetip̄is cōtinuā habentes. Hoc ⁊ de pane cōtempliciõis itelligēdũ est cū semp h̄ pane refici: non q̄ semper contemplant/ q̄d hūmāe infirmitatis nō est: s; q̄ nunq̄ desiderũ amittit cōtēplandi: iuxta illud apli: Que sursum sūt sapite/ nō q̄ sup̄ terrā: q̄ sursum sūt q̄rite/ vbi xps est i dextera dei sedēs. Col. 3.1. Pane nihilomin⁹ spei ille semper fouet ⁊ pascit: nō q̄ semper sperādī actũ intendit: s; a quo nunq̄ recedit illa mentis securitas: exemplo psalmiste dicentis: Ego autem semp sperabo. Qd̄ ergo panē q̄tidianũ postulam⁹: nō actũ continuũ: s; iugem sc̄i p̄positi designat intentionē. Huic q̄rte petitioni plurimũ conuenit spūs fortitudinis: qm̄ ip̄e spūs (vt paulo atē dixim⁹) panis est: ⁊ sic panis edulium corpus: ita et ip̄e animam corroborat ⁊ confortat. Hūc panē esuriētī/ q̄ nō aliud est q̄ iusticia: nec em̄ pōt haberi iusticia nisi p̄ virtutē spūsancti: p̄mittit̄ saturitas: cū dominus dicit: Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiunt iusticiā: qm̄ ip̄i saturabūt. Matth. 5.

Luce' 22. Tunc utiq; cū illud impletum fuerit qđ dicit saluator: Ut edatis et bibatis in mensa mea: ut edere ad esuriē/et bibere ad sitim iusticie referatur.

Liber decim^o de tribus reliq; petitionibus.

Quinta petitio de remissioe debitorum: Cap. primum.

Sanctificato igitur nomine patris in nobis: postq; eum nobis vltimo regē asscuiim^o: voluntatē eius fieri optauim^o: q̄tidianū panē q̄ in eius seruitio pascemur accepim^o: nulla supesse videbat̄ occasio/cur iam nris vlteri^o molestaret̄ offensis. Nam certe nequissimū est/eū cui^o optimā famam accepis: cui^o te dominio sponte subieceris: volūtatē ei^o fieri postulaueris/et ipse facere pmiseris: a q̄ q̄tidiani victus alimonia ipetraueris: recidiua denuo puocare iniuria. Sed q; nec infās vni^o diei sine pctō viuere pōt sup terrā: et iust^o septies in die cadit et resurget: resurgere aut̄ nō pōt nisi p remissionem pcti: ideo necessario in hac ip̄a ozone subiectū est:

Capitulum secūdu.

Adimitte nobis debita nra. Debitorū ī sc̄ptur; diuersa genera repim^o: et ideo de q̄ genere hic agat̄ q̄rē dū ē. Est em̄ debitū ex tractu: debitū ex officio: debitū nature;

debitū iusticie: debitū pietatis: debitū honestat;: debitū necessitat;: debitū gr̄e: debitū culpe: Debitū ex tractu est: q̄ qđ ali; tenet ad aliqd dādū vel faciēdū/ex vtriusq; consensu. Hoc genere debiti/ tā deo q̄ hoi solent^o m^o obligari. Deo q̄ppe obligamur: cū sub eius p̄ntia q̄ nusq; deest: et iō nil p̄t ignorare/ p ei^o amore nos aliq̄ duros facturos ve pmittim^o. Duros q̄dē: quēadmodū fecit Zache^o/q̄ dimidiū bonorū suorū se paupib^o daturū pmisit. Facturos aut̄: ut hi q̄ vlt^o p̄tinentiā seruare/vl aliq; ferias ieiunare/vel limina sanctorū visitare/vl etiā omnino sc̄lo renūciare puatim vl publice pollicent̄. Hoi aut̄ obligamur: quēadmodū in stipulationib; fieri solent: cū alio stipulante/alius se daturū aliqd facturum ve pmittit: s̄ mō: Meui: in calendis ianuarijs centū aureos dare spōdes: Spōdeo: Dab: Dabo. Promittis: Promitto. Quod q̄ inter hoies ex vtriusq; consensu tractū est/ cōtrarioieorū cōsensu dissolui potest. Qđ aut̄ deo pmissū est: si rationabiliter impleri pōt/ de^o nō dimittit/ nisi fiat aliud eq̄ bonum vl meli^o: cū scriptur; sit in psalmo: Clouere et reddere dño deo v̄ro. Sed neq; vt dimittat ab ip̄o petendū ē: qm̄ h̄cēt nre leuitat; et incōstātie, ip̄m velle habere fauorē. Debitū ex officio est id/ qđ faciendū tenet qđ